

Samiska kyrkodagar, 170616
Inledningsgudstjänst
Johannes 4:7-15

(Det talade ordet gäller)

Livets källa, livets vatten – under det är temat samlas vi för de samiska kyrkodagarna 2017: 100 år efter det första samiska landsmötet i Tåante/Trondheim, 500 år efter att den reformation började som så gärna betonar sambandet mellan dopets vatten och kallelsen till ett kristet liv i vardagen – och samma år som den samiska flaggan, vars stora blåa fält också symboliserar vattnet som livselixir, är i sitt 31:a år.

Den evangelietext som vi nyss har hört för oss till ett riktigt vattenhål. Det var förvisso inte i Sápmi, utan i Samarien. Men vatten är en universell fråga! En samarisk kvinna kommer till brunnen i Sykar för att hämta vatten och Jesus ber henne om vatten. Även Jesus, Guds egen son, är törstig, och han ber samariskan att ge honom att dricka. Hon vet inte att det är Jesus som talar med henne. För henne är han bara en främmande jude. Och om sådana vet hon att de har lärt sig att man ska se ner på samarier och hålla sig ifrån dem. En judisk man, som är självaste Guds son, ber en samarisk kvinna om vatten, därför att han är törstig. Redan det förändrar den invanda maktordningen alldeles kolossalt. De två vid brunnen börjar samtala. Och det är ett rätt speciellt samtal. Kvinnan är praktisk, hon tänker på att man ju behöver något för att hämta upp vattnet med. Jesus i sin tur börjar tala om det vatten som blir till en källa i oss, ett flöde som ger evigt liv. Ser man det kritiskt, så skulle man kunna säga att de två talar förbi varandra. Att de menar helt olika saker med vatten.

Men ju mer jag lyssnar in i texten desto mer tror jag att det där hoppandet mellan det konkreta dricksvattnet och det mera bildliga vattnet är mycket viktigt och djupt meningsfullt. Tillsammans håller Jesus och den samariska kvinnan ihop något som den moderna, teknologiska människan har skilt från varandra. Med andra ord: här är det inte fråga om antingen "naturens vatten" eller "vatten som en bild för Guds ande", utan här hör natur och andlighet ihop. I Guds rike hör natur och andlighet ihop.

Det är en insikt som det är viktigt att vi tar fasta på – i en tid då jordens hav, älvar, sjöar och brunnar bitvis lever farligt, i en tid då grundvattennivåerna på många håll är kritiskt låga, i en tid då tillgång till friskt vatten hotar att bli en konfliktfråga.

Det är en insikt som det är viktigt att vi tar fasta på – också närhelst våra inre källflöden riskerar att torka in. Vi kan ju tappa förmågan att lyssna till vattnets olika ljud och till dess tystnad, och vi kan förlora förmågan att se och känna det vatten som blir en källa i oss, med ett flöde som ger liv, även in i döden.

I söndags var jag i Sigtuna för att fira Sigtunastiftelsen som också den firar 100 år i år. Den består av vackra byggnader i vars hjärta finns en rosengård. Den anlades redan 1918. Röda rosor skulle det vara. De skulle påminna om Jesu Kristi kärlek. Och redan från början fanns där en brunn i centrum. Som vid Sykars brunn i Samarien skulle också där i Sigtuna brunnsvattnet och livets vatten hållas ihop. Sigtunastiftelsen grundare, sedermera biskopen i Stockholm, Manfred Björkquist beskrev idén så här:

Omkring gården med brunnen, bilden av den levande stillheten, ville vi att många, trötta, slitna, oroade människor skulle finna en tids djupa ro. Icke sömnaktighetens ro – men den stora, stilla ro, där den inre rösten får bli hörd mitt i levernets bekymmer.¹

På det kan vi svara med kvinnans ord: "Herre, ge mig det vattnet."

Som människor har vi alla fötts ut ur vatten, ur våra mödrars fostervatten. Vi består till största delen av vatten – vissa av våra celltyper är upp till 90 % vatten. Vi är extremt beroende av vatten: vi kan ju klara oss utan mat betydligt längre än utan vatten.

Som kristna har vi fötts ur dopets vatten. I dopet blev vi ett med Kristus och hans kyrka. I dopet fick vi vår kallelse att leva i gemenskap med hela Guds folk, att vilja höra Guds ord och dela nattvardens gemenskap, att sprida evangeliet om Jesus Kristus genom ord och handling, att tjäna våra medmänniskor med Jesus som förebild, att ta väl hand om skapelsen och dess gåvor och att arbeta för rättvisa och fred på hela jorden.

I Bibeln bildar vattnet en båge av löften från skapelsen alldeles i början till visionen av floden med livets vatten på Bibelns sista blad. I 1 Mosebokens första kapitel berättas det att jorden var öde och tom, djupet täcktes av mörker och en gudsvind svepte fram över vattnet. I Uppenbarelsebokens tjuogoandra kapitel läser vi om "en flod med livets vatten, klar som kristall". Och där, 'med floden på ömse sidor, står livets träd, som bär frukt varje månad, och trädets blad är läkemedel för folken'. "Och den som törstar skall komma. Och den som vill skall fritt få dricka av livets vatten."

Däremellan händer mycket med, vid och genom vatten. Efter syndafloden landar Noas ark på framtidens strand och regnbågen, en symbol för Guds löfte kommer upp på himlen – regnbågen som är ett fenomen av vatten och ljus. Israels barn räddas från slaveriet i Egypten när havet öppnar sig för dem i början av den långa resan till löftets land. I Nya testamentet sker en hel del av det Jesus gör vid Jordanfloden eller Gennesarets sjö. Alltifrån Jesu eget dop till den dagen då han som den uppståndne visar sig för sina vänner på stranden. Dess för innan hade han kallat några fiskare att lämna sina nät och bli människofiskare istället. Och han kom till sina vänner i båten, över sjön, när de var rädda för vattnets brutala kraft som inte bara ger liv utan också tar liv.

Vattnet har alltså alldeles tydligt med livet i Gud att göra. I profeten Jeremias bok läser vi:

Välsignad den som sätter sin lit till Gud. ...

"Han blir som ett träd

planterat nära vatten.

Det sträcker sina rötter mot bäcken.

Det har inget att frukta av hettan,

bladen är alltid gröna.

Det ängslas inte under torra år,

upphör inte att bära frukt." (Jer 17:8; jämför Ps 1)

Kyrkan är ett vattenrike: byggt på dopet, levande genom att det döps nya människor hela tiden, och genom att det alltid finns döpta människor som tar sitt dop så på allvar att de blir både vattenrikets invånare och vårdare. Kyrkans vattenrike och naturens vattenrike hör ihop.

---

¹Ur Manfred Björkquist, "Sigtunastiftelsen". Citerat enligt "Sigtunastiftelsen en vandring genom rum & tid", red. Berit Carlström, 2:a uppl., 2017, sid 128.

Med kvinnan vid brunnen får vi be om och för livselixiret: Helige Gud, hjälp oss att vårda våra vattendrag och ge oss det vatten som blir en källa i oss, med ett flöde som ger evigt liv.

Och med allt Guds folk, i söder och norr, i öst och väst kan vi säga:

Gudni lehkos Áhččái ja Bárdnái ja Bassi Vuigŋii.

Nugo álggus lei, dál lea ja galggá leahkit agálašvuodas agálašvuhtii.

Ámen